

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน เขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด
จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย นายชัยมงคล ศรีทองแดง ปริญญา ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)

กรรมการที่ปรึกษา ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ ประธานกรรมการ
ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ และระดับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ประชากร คือ พระสงฆ์ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งฝ่ายธรรมยุตและมหานิกาย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 281 รูป โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าไค-สแควร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสรุปบรรยายเป็นรายด้าน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยด้านตำแหน่งภายในวัด อายุ ระยะเวลาที่บวช และระดับการศึกษาทางธรรม ทางบาลี และทางโลก มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา สงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม และด้านการพัฒนาจิตใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มีบทบาทในระดับปานกลาง ส่วนด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม และด้านการพัฒนาจิตใจมีบทบาทอยู่ในระดับน้อย

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พระสงฆ์มีบทบาทลดน้อยลง เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านการบริหารจัดการภายใน และปัจจัยสนับสนุนในด้านต่างๆ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาภายในวัดอย่างเท่าเทียม

3.2 ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ หน่วยงาน สถานศึกษา และชุมชน ควรให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนตามความเหมาะสม และหาแนวทางส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน

3.3 ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม พระสงฆ์ควรศึกษาหลักสูตรรวมทั้งพัฒนาวิธีการเผยแผ่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและภาครัฐควรให้การสนับสนุนการเผยแผ่พุทธศาสนาอย่างจริงจัง โดยกำหนดกรอบแนวทางในการปฏิบัติให้ชัดเจนและครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อปลูกฝังหลักธรรมให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม พระสงฆ์ควรร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในชุมชน และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่พระสงฆ์เพื่อให้การนำไปปฏิบัติถูกต้อง และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

5. ด้านการพัฒนาจิตใจ ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมอย่างทั่วถึงทุกวัด เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าวัดปฏิบัติธรรมได้สะดวก โดยส่วนราชการและสถานศึกษาควรนำข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา ปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน

TITLE: Factors Affected on the Role of Buddhist Monks in Community Development, Muang District, Roi-et Province

AUTHOR: Chaimongkol Sritongdang **DEGREE:** M. Pol. Sc. (Master of Political Science)

ADVISORS : Dr. Rungson Singhalert Chairman
Dr. Sittisak Khampa Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2009

ABSTRACT

The three objectives of this study were as follows 1) factors effecting on the role of Buddhist monks in community development 2) level of the role of Buddhist monks in community development 3) suggestion and recommendation from Buddhist monks regarding community development. The samples consisted of 281 Buddhist monks in Muang district, Roi-et province, selected through simple random sampling. The instrument was 5 rating scale questionnaire including open-ended questions. Frequency, percentage, mean, standard deviation and chi-square were used to analyze the data.

The study results revealed the following:

1) The factors effecting the position, age, period of time ordains and level of religious education were affected the role of Buddhist monks on study aid, public aid, announce Buddha teaching and mind development were significantly different at .05 level.

2) The overall of the role of Buddhist monks in community development was rated at a low level. Considering in each aspect, it was shown in public aid, enhance the art and culture were at moderate , as well as the study aid, announcement of Buddha teaching and mind development were at low levels.

3) The suggestion and recommendation about community development from the Buddhist monks were as follows:

3.1 According to the study aid, the role of the Buddhist monks decrease because of the limited in internal management and another supporting. In addition, the government sector should support the educational promoting in temple with equality.

3.2 According to the public aid, the organization, institution and community should provide opportunity the Buddhist monks to participate the community activities and promote the temples to be the community center.

3.3 According to the revelation of spreading the religion, the Buddhist monks should study the dharma principle and announce the method of development to harmonize the social changing in the present time. The government sector should support the revelation of spreading the religion by using the guideline and cover all of the area in order to take the dharma principle in their way of life.

4) Whereas the enhancement of the art and culture, the Buddhist monks, should cooperate with the local political organization in conservation, enhancement the art and culture in community. The Buddhist monks should be trained to carry out correctly and clearly.

5) Whereas the mind development, the office of practical dharma should be established every temple in order that the people can participate the activities. The government sector and educational institutions should advise the officers, students to practice dharma principle to develop their mind, moral and ethic and they can be good models in the community.